

1. Verdiep je in de stellingen

Bestudeer vooraf de stellingen van de leerlingen die je gaat observeren en vraag je per stelling af op welk waarneembaar gedrag je kunt gaan letten.

2. Maak een observatieplan

We raden aan om de SEL-leerkrachtobservatielijst minstens éénmaal per jaar in te vullen voor de hele groep, bij voorkeur in de weken rondom de herfstvakantie. Als je één of meer leerlingen door de tijd goed wilt volgen, dan kun je de observatielijst ook vaker invullen.

2.1 Bepaal de periode waarin je gaat observeren

Start ongeveer 3-5 weken voordat je de observatielijst wilt gaan invullen met het observeren van alle leerlingen zodat je een goed beeld krijgt van je leerlingen. In de eerste periode observeer je het gedrag in het algemeen en vervolgens ga je elke week een specifiek competentiedomein (emotioneel, sociaal en moreel) observeren.

2.2 Zet werkvormen in om je te helpen bij het observeren

Het kan soms uitdagend zijn om gedrag van leerlingen individueel te observeren. Om je daarbij te ondersteunen zijn er in het blad Invalondersteuning uit het startpakket een aantal werkvormen en opdrachten beschikbaar. Deze kunnen je helpen om situaties te creëren waarin je beter kunt bekijken welk gedrag de leerling vertoont.

Goed om te weten

In dit stappenplan verwijzen we naar verschillende onderdelen uit het startpakket. Deze onderdelen kun je terugvinden in *Kindbegrip*.

Ga naar [Kindbegrip > Startpakket > Deel 2: Samen verdiepen](#)

3. Download en print de observatiebladen

In het startpakket vind je een observatieblad dat je kunt gebruiken bij het observeren in de klas. Druk dit af en vul de namen van jouw leerlingen in zodat je jouw observaties eenvoudig kunt vastleggen.

Tip: lamineer de bladen vooraf en gebruik een uitwisbare markeerstift, zodat je het observatieblad vaker kunt gebruiken en gemakkelijk je antwoorden kunt aanpassen.

4. Observeer het gedrag van je leerlingen en noteer je observaties

4.1 Leg opvallend gedrag vast

Je kunt niet alles van al je leerlingen onthouden en dat hoeft ook niet. Probeer daarom het gedrag dat je opvalt gedurende een aantal weken te noteren en sta vooral stil bij de positieve en negatieve dingen die je opvallen.

4.2 Vertaal je observaties naar een score van 1 tot en met 5

De stellingen gaan ervan uit dat je leerlingen een hoge score geeft als ze leeftijdsadequaate gedrag laten zien. Geef bij elke stelling aan op een schaal van 1 (klopt helemaal niet) tot 5 (klopt helemaal) in hoeverre je het gedrag herkent bij de leerling. Je kunt het volgende overzicht als hulpmiddel gebruiken:

1	De leerling laat het gedrag vrijwel niet zien.
2	De leerling laat het gedrag soms zien in makkelijke, uitnodigende situaties.
3	De leerling laat het gedrag alléén zien in makkelijke, uitnodigende situaties.
4	De leerling laat het gedrag altijd in een uitnodigende situatie zien en soms in een moeilijke, niet uitnodigende situatie.
5	De leerling laat het gedrag vrijwel altijd zien.

5. Gebruik je observatieblad om de SEL-leerkrachtobservatielijst in Kindbegrip in te vullen

Nadat je de leerlingen hebt geobserveerd en het opvallende gedrag hebt genoteerd start je in Kindbegrip een afname van de SEL-leerkrachtobservatielijst voor je hele groep. Vul per leerling alle stellingen in, mede met hulp van je observaties en notities. De video 'Aan de slag met de SEL-leerkrachtobservatielijst' uit het startpakket legt uit hoe je een afname start en een observatielijst invult.

Weet je niet precies welke score je een leerling moet geven? Maak dan alsnog wel een inschatting en leg in het opmerkingenveld een opmerking vast wat je overwegingen zijn of waar je over twijfelt. Deze kun je bijvoorbeeld met een collega bespreken nadat je de afname afrondt.

Na het invullen van de observatielijst voor alle leerlingen, rond je de afname af. Kindbegrip berekent dan de resultaten voor alle leerlingen. De resultaten zie je terug op het groepsoverzicht. De video 'Groepsoverzichten van Kindbegrip' uit het startpakket neemt je mee in de verschillende groepsoverzichten.

Invultips

Invulondersteuning

Lukt het niet om bepaald gedrag te observeren? Raadpleeg dan het blad Invulondersteuning uit het startpakket of klik in Kindbegrip op het informatie-icoontje achter de stelling. Hier vind je informatie over hoe je het gedrag observeerbaar kunt maken of hoe je een goede score kiest. Ook kun je overwegen om de stelling in te vullen met wat jij verwacht dat de leerling kan of zou doen, op basis van het beeld dat je van de leerling hebt.

Opmerkingenveld

Binnen Kindbegrip heb je onderaan bij iedere competentie de mogelijkheid om een opmerking toe te voegen. Je kunt daar een notitie maken dat je de stelling niet (goed) hebt kunnen observeren. Dit kan je later helpen bij de analyse van resultaten. Op het groepsoverzicht zie je of er opmerkingen zijn gemaakt.

Ben je duo-leerkracht?

Duo-leerkrachten kunnen gezamenlijk de SEL-leerkrachtobservatielijst invullen. Je kunt ter voorbereiding alvast de lijst invullen op het observatieblad, zodat je daarna jullie observaties met elkaar kunt vergelijken en bespreken. Verschillen jij en jouw collega van mening over het antwoord op één of meerdere stellingen? Probeer dan gezamenlijk tot een antwoord te komen. Als het niet lukt om tot één antwoord te komen, overleg dan welke van de twee antwoorden jullie uiteindelijk invullen. Maak vervolgens van deze beslissing een opmerking in het opmerkingenveld, zodat je later kunt terugkijken op welke stellingen jij en jouw collega van mening verschilden.